

Fiscaal Juridische Actualiteiten

Informatiebulletin over de eigen woning en inkomensvoorzieningen

Nummer 252 – juni 2024

Inhoud

Fiscaal Juridische Signalen

- [Antwoorden op 173 Kamervragen over het 'bouwstenenrapport'](#) 1

Vraag van de maand

- [Kan ik een kleine lijfrente afkopen na het verlopen van de wettelijke termijn?](#) 2

Wetgeving en beleid

- [Internetconsultatie Wet Basisverzekering Arbeidsongeschiktheid Zelfstandigen](#) 2
- [Internetconsultatie Wet toezeggingen pensioenonderwerpen](#) 4
- [Wet verlenging transitieperiode Wtp](#) 5

Standpunten kennisgroepen Belastingdienst

- [Overzicht](#) 5
- [Afkoopmoment van een lijfrente](#) 6
- [Aftrek van lijfrentepremie die de werkgever betaalt aan aanbieder](#) 6

Jurisprudentie

- [Forfaitaire box 3-heffing 'overige bezittingen' in strijd met EVRM](#) 7
 - [Meer partneralimentatie betalen dan is vastgelegd in het convenant](#) 8
 - [Verhuurde aanbouw woning onderdeel eigen woning](#) 9
 - [Eenmalige uitkering ter compensatie van kosten lijfrente belast](#) 10
 - [Overzicht recente jurisprudentie](#) 11
-

Fiscaal Juridische Signalen

Antwoorden op 173 Kamervragen over het 'bouwstenenrapport'

Staatssecretaris Van Rij van Financiën beantwoordt 173 vragen van de vaste commissie voor Financiën over het eerder dit jaar verschenen 'bouwstenenrapport'.

[Antwoorden op vragen van de vaste commissie voor Financiën bij het rapport Belastingen in maatschappelijk perspectief](#)

Het rapport [Belastingen in maatschappelijk perspectief – bouwstenen voor een beter en eenvoudiger belastingstelsel](#) ('bouwstenenrapport') verscheen op 1 februari 2024. De vaste commissie voor Financiën van de Tweede Kamer heeft naar aanleiding van dit rapport een document opgesteld met 173 vragen. Staatssecretaris Van Rij van Financiën geeft op deze vragen nu antwoord. De vragen gaan over een veelheid aan onderwerpen.

- De vragen 32, 118, 120, 122-124 en 126 houden verband met pensioen.
- De vragen 126 en 146 tot en met 150 houden verband met de eigenwoningregeling van de Wet IB 2001.

Vraag van de maand

Kan ik een kleine lijfrente afkopen na het verlopen van de wettelijke termijn?

Vraag

In 2021 is mijn broer overleden. Dit overlijden is vrijwel direct aan de bank gemeld. Door het overlijden van mijn broer ben ik als enig erfgenaam de verkrijger van een opbouwende lijfrenterekening. Het saldo op de rekening ligt onder de grens van een kleine lijfrente (2024: € 5.364). Ik ben aan het kijken welke mogelijkheden ik heb om het saldo tot uitkering te brengen. Van een kennis heb ik te horen gekregen dat het ineens uitbetalen van een kleine lijfrente gebeurt tegen fiscaal vriendelijkere voorwaarden dan een lijfrente met saldo boven deze grens. Kan ik de lijfrenterekening volgens de kleine lijfrenteregeling uit laten betalen?

Antwoord

Nee, de afkoopregeling kleine lijfrente is niet van toepassing op een afkoop waarbij de wettelijke termijn is overschreden. De wettelijke termijn ('bedenktijd') bij overlijden is vastgesteld op het jaar van overlijden + 2 jaar. Hierdoor is de wettelijke termijn op 31 december 2023 verlopen. Bij het overschrijden van de wettelijke termijn wordt de lijfrente geacht te zijn afgekocht. Dit is opgenomen in [art. 3.133 lid 3 Wet IB 2001](#). Dit betekent dat je bij opname van het lijfrentekapitaal ná het verstrijken van de wettelijke termijn naast inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen óók revisierente verschuldigd bent. Dit is alleen anders als de Belastingdienst de wettelijke termijn verlengt én je vervolgens binnen de verlengde termijn alsnog besluit het kapitaal ineens op te nemen.

Belang voor de praktijk

Bij het verlopen van de wettelijke termijn wordt het lijfrentesaldo geacht te zijn afgekocht. Dit is van toepassing bij het verlopen van de wettelijke termijn bij overlijden, maar ook bij het overschrijden van de wettelijke termijn bij in leven zijn op de einddatum van het lijfrenteproduct.

Om te voorkomen dat je tegen ongewenste fiscale verrassingen aanloopt, is het raadzaam om je keuze te maken binnen de wettelijke termijn. Door het tijdig maken van je keuze voorkom je dat je revisierente verschuldigd bent.

Wetgeving en Beleid

Internetconsultatie Wet Basisverzekering Arbeidsongeschiktheid Zelfstandigen

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid biedt het concept voorstel Wet Basisverzekering Arbeidsongeschiktheid Zelfstandigen (Wet BAZ) ter internetconsultatie aan.

[Internetconsultatie Wet Basisverzekering Arbeidsongeschiktheid Zelfstandigen, d.d. 11 juni 2024](#)

Onderdeel van het [Pensioenakkoord 2019](#) is de introductie van een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen (zie onderdeel 3.4 van de Kamerbrief). Het onderwerp is in al het geweld rondom de Wet toekomst pensioenen ([Stb. 2023, 216](#)) wat op de achtergrond geraakt, maar zeker niet van tafel gevallen. Nu ligt er dus ter internetconsultatie een concept wetsvoorstel.

De hoofdlijnen van dit concept wetsvoorstel zien er als volgt uit:

- De verzekering is verplicht voor alle zelfstandigen die voor de inkomstenbelasting 'winst uit onderneming' genieten.
- Er geldt een wachttijd van een jaar. Na dit ziektejaar komt een zelfstandige in aanmerking voor een arbeidsongeschiktheidsuitkering.
- De zelfstandige krijgt deze uitkering alleen als deze niet meer in staat is om door ziekte het minimumloon te verdienen.
- De uitkering is 70% van de winst vóór arbeidsongeschiktheid, tot maximaal het minimumloon.
- De uitkering loopt tot de AOW-leeftijd.
- De premie bedraagt ongeveer 6,5% van de winst uit onderneming, tot maximaal ongeveer € 195 per maand.
- De premie is fiscaal aftrekbaar.
- Er komt een 'opt-out' voor zelfstandigen die zich liever privaat verzekeren of al een arbeidsongeschiktheidsverzekering hebben. Hierbij geldt wel een aantal minimumvoorwaarden, waaronder:
 - De hoogte van de uitkering bij arbeidsongeschiktheid is niet lager zijn dan die op grond van de Wet BAZ.
 - De premie is minimaal gelijk aan die van de Wet BAZ.
 - De verzekering loopt tot de AOW-leeftijd.
- Voor bestaande arbeidsongeschiktheidsverzekeringen komt er overgangsrecht.

Belang voor de praktijk

Het eerste wat opvalt is de kring van verzekerden. Deze beperkt zich tot niet-AOW-gerechtigden die winst uit onderneming in de zin van de Wet IB 2001 genieten. Daarmee vallen resultaatgenieters ('freelancers') en directeuren-grotoaandeelhouders buiten de kring.

Het tweede wat opvalt is dat de eerder genoemde flexibele wachttijd niet in het concept wetsvoorstel terugkomt. De wachttijd is standaard 52 weken. Eerder werd ook wel gesproken over de keuze voor een wachttijd van 26 of 104 weken.

Uit de eerste reacties valt op te maken dat lang niet alle zelfstandigen zitten te wachten op deze voor hen lastenverzwarende arbeidsongeschiktheidsverzekering. Dat wisten we natuurlijk al veel langer. Wij verwachten echter niet dat de wetgever aan dit bezwaar tegemoet komt. De redenen:

1. *Niet-verzekerden hebben een onbedoeld concurrentievoordeel ten opzichte van hun verzekerde collega-zelfstandigen/werknemers in loondienst; en*
2. *Het is niet acceptabel dat zelfstandigen hun arbeidsongeschiktheidsrisico kunnen afwentelen op de bijstand, en daarmee op de samenleving. Hiermee vragen zij een solidariteit van de rest van Nederland die zij onderling niet wensen op te brengen.*

De Wet BAZ vult een leemte in onze socialezekerheidswetgeving die tot twintig jaar geleden niet bestond. Tot 1 augustus 2004 kenden we namelijk de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ). En voor de WAZ was er de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (AAW), die alle werkenden, dus ook zelfstandigen, verzekerde tegen het arbeidsongeschiktheidsrisico.

Een ook nu weer gehoord bezwaar is de 'hoge' premielast. In vergelijking met de WAZ is deze echter een stuk lager. In 2003 (het laatste jaar waarin WAZ-premie werd geheven) bedroeg deze premie 8,8% van het belastbaar inkomen met een maximum van € 2.196. In het concept wetsvoorstel is dat nog maar circa 6,5% met een maximum van circa € 2.340 per jaar. Ook het percentage van de WIA-premie is hoger (2024: 7,54%). Naar onze mening is de premielast uit hoofde van de Wet BAZ, mede gezien de fiscale aftrekbaarheid van deze premie, alleszins redelijk te noemen.

Internetconsultatie Wet toezeggingen pensioenonderwerpen

Minister Schouten (Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen) heeft het concept voorstel Wet toezeggingen pensioenonderwerpen ter internetconsultatie aangeboden. De voorgenomen wijzigingen houden verband met toezeggingen die bij de behandeling van de Wet toekomst pensioenen in de Eerste Kamer zijn gedaan.

[Concept voorstel Wet toezeggingen pensioenonderwerpen, d.d. 1 juni 2024](#)

De Wet toekomst pensioenen (Wtp, [Stb. 2023, 216](#)) is op 1 juli 2023 in werking getreden. Tijdens de behandeling van de Wtp is toegezegd de vrijwillige voortzetting van het wezenpensioen mogelijk te maken. Dit gebeurt op eenzelfde wijze als dit geregeld is voor partnerpensioen ([art. 61a PW](#)).

Ook is toegezegd het kindbegrip te uniformeren. De begrippen stiefkind en pleegkind zijn op dit moment niet in de Pensioenwet gedefinieerd. Pensioenuitvoerders vullen dit begrip zelf in de pensioenregeling in. Het gevolg daarvan is dat het kindbegrip in de ene pensioenregeling kan afwijken van dat in een andere pensioenregeling. Dat is onwenselijk.

Dit wetsvoorstel voorziet in de mogelijkheid van vrijwillige voortzetting van het wezenpensioen en in een geüniformeerd kindbegrip.

Andere punten van dit wetsvoorstel zijn:

- Een verruiming van het overgangsrecht voor voortzetting van het pensioen bij arbeidsongeschiktheid. Deze verruiming gaat gelden voor gesloten fondsen en verzekeraars;
- Technische aanpassingen (herstel foutieve verwijzingen naar andere wettelijke bepalingen);
- Aanpassing van de regeling 'pensioen op het loonstrookje'.

Belang voor de praktijk

Een werknemer kan, ook nu al, in plaats van voortzetting van het partnerpensioen (en straks het wezenpensioen), bij het einde van de dienstbetrekking ervoor kiezen de gehele pensioenregeling vrijwillig voort te zetten. Hij moet dan wel zelf de volledige pensioenpremie betalen, inclusief het werkgeversdeel. Om hiervan gebruik te kunnen maken, moet de pensioenregeling in deze mogelijkheid van vrijwillige voortzetting voorzien. In de praktijk zien we dat uit dienst getreden werknemers weinig gebruik maken van deze mogelijkheid (als de pensioenregeling hierin voorziet). Dat uit dienst getreden werknemers hier niet vaak gebruik van maken, heeft er onder andere mee te maken dat deze vrijwillige voortzetting over het algemeen een kostbare aangelegenheid is.

De Wtp regelt dat de loonstrook van de werknemer moet aangeven of de werknemer in het betreffende loontijdvak ouderdomspensioen opbouwt. De maatregel treedt in werking zodra deze uitvoerbaar is. Inmiddels is het duidelijk dat deze regeling te moeilijk uitvoerbaar is. Het wetsvoorstel past deze regeling aan. De loonstrook moet melden of de werknemer in het loontijdvak wel of niet deelneemt aan de pensioenregeling van de onderneming. Of de werknemer op grond van die pensioenregeling ook daadwerkelijk ouderdomspensioen opbouwt, blijft met die aanpassing in het midden. Een werknemer bouwt bijvoorbeeld geen ouderdomspensioen op als het pensioengevend salaris lager is dan de AOW-franchise. Wij vragen ons af wat nog de toegevoegde waarde is van deze melding op de loonstrook en of deze niet juist verwarrend werkt. Werknemers zouden, juist vanwege deze melding, kunnen denken dat zij ouderdomspensioen opbouwen, terwijl dat in werkelijkheid niet zo is.

De internetconsultatie loopt tot en met 26 juli 2024.

Wet verlenging transitieperiode Wtp

Het wetsvoorstel tot verlenging van de transitieperiode van de Wet toekomst pensioenen is bij de Tweede Kamer ingediend.

[Wet verlenging transitieperiode Wtp, Kamerstuk 36 578](#)

Op 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen in werking getreden ([Stb. 2023, 216](#)). Sociale partners en pensioenuitvoerders moeten pensioenregelingen aan deze wet aanpassen. Dat moet gebeuren vóór 1 januari 2027. Bij de behandeling van de Wet toekomst pensioenen in de Eerste Kamer is de duur van deze transitieperiode ter discussie gesteld. De Eerste Kamer vindt deze periode te kort. Toegezegd is de transitieperiode te verlengen. Dit wetsvoorstel voorziet in deze verlenging, in beginsel met één jaar. Daardoor neemt de druk af. Dat maakt een zorgvuldige transitie naar het nieuwe pensioenstelsel beter mogelijk.

Belang voor de praktijk

De nieuwe einddatum van de transitieperiode wordt niet 'hard' in de wet opgenomen, maar in een algemene maatregel van bestuur (AMvB). Mocht een verdere verlenging van de transitieperiode nodig zijn, dan is dat door aanpassing van de AMvB sneller te regelen. Het parlement hoeft hiervoor dan niet opnieuw een wetsvoorstel te behandelen.

Het valt te verwachten dat het parlement dit wetsvoorstel zonder veel discussie aanneemt. We mogen er dan ook van uitgaan dat de transitieperiode daadwerkelijk met (in ieder geval) een jaar wordt verlengd.

Standpunten kennisgroepen Belastingdienst

In deze rubriek maken wij melding van een aantal standpunten dat de Belastingdienst recent heeft gepubliceerd. Onze focus ligt daarbij vooral op de onderwerpen eigen woning, bank- en verzekeringsproducten en pensioen.

Overzicht

datum	kennisgroep	omschrijving	link	trefwoord(en)
29-5-2024	IB niet-winst	Schenken vrij van recht en box 3	KG:202:2024:19 KG:202:2024:20	Schenkbelasting Schenken Schenker
4-6-2024	VP&A	Lijfrentebedragen door werkgever betaald	KG:070:2024:1	Lijfrente Lijfrenteaftrek Drukkencriterium
5-6-2024	VP&A	Afkoopmoment van een lijfrente	KG:070:2024:2	Afkoop Lijfrente Arbeidsongeschiktheid
18-6-2024	CAP	Overzicht u-rendementen en marktrenten	Overzicht	U-rendementen Marktrenten

Het overzicht is bijgewerkt tot en met 24 juni 2024.

Afkoopmoment van een lijfrente

De Kennisgroep Verzekeringsproducten en Assurantiebelasting neemt het standpunt in dat de afkoop van een lijfrente tot stand komt op het moment dat de aanbieder meedeelt akkoord te gaan met de afkoop.

[Kennisgroep Verzekeringsproducten en Assurantiebelasting van de Belastingdienst, KG:070:2024:2](#)

Voor de toepassing van de afkoopregeling bij arbeidsongeschiktheid is van belang dat de voor de afkoop benodigde stukken bij de aanbieder compleet én beoordeeld zijn. Pas wanneer de aanbieder akkoord gaat, komt de afkoop te stand. De belastingplichtige mag op dat moment de AOW-leeftijd nog niet hebben bereikt.

Belang voor de praktijk

Rechtbank Gelderland ([ECLI:NL:RBGEL:2023:4759](#)) legt de woorden “op het moment van afkoop” van [art. 3.133 lid 9 onderdeel b Wet IB 2001](#) uit als ‘het moment waarop de verzekeringnemer het verzoek tot afkoop doet’. Omdat de vrouw in deze zaak op het moment waarop zij het verzoek indient nog niet de AOW-leeftijd heeft bereikt, kan zij volgens de rechtbank gebruik maken van de mogelijkheid haar lijfrente af te kopen zonder dat er negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen en revisierente in aanmerking wordt genomen. De manier waarop de rechtbank “het moment van afkoop” uitlegt, is op zijn minst opmerkelijk te noemen. De gewraakte uitspraak is dan ook de aanleiding geweest voor publicatie van dit standpunt van de Belastingdienst. Volgens de Belastingdienst is niet bepalend het tijdstip waarop een belastingplichtige het verzoek indient, maar het moment waarop de verzekeraar akkoord gaat met de afkoop. De Belastingdienst geeft hiermee aan dat de uitspraak van de rechtbank niet als richtsnoer voor, onder andere, de advisering moet worden genomen.

Aftrek van lijfrentepremie die de werkgever betaalt aan aanbieder

De Kennisgroep Verzekeringsproducten en Assurantiebelasting stelt vast onder welke voorwaarden een werknemer de premie voor zijn lijfrente mag aftrekken als de werkgever de premie rechtstreeks betaalt aan de aanbieder.

[Standpunt Kennisgroep Verzekeringsproducten en Assurantiebelasting van de Belastingdienst, KG:070:2024:1](#)

Een werknemer sluit in privé een lijfrenteverzekering in de zin van [art. 3.124 lid 1 onderdeel a Wet IB 2001](#). Hij spreekt met zijn werkgever af dat de werkgever de bedragen voor de lijfrente rechtstreeks overmaakt naar de lijfrenteaanbieder. De Belastingdienst neemt het standpunt in dat de werknemer in dat geval de inleg alleen mag aftrekken als uitgave voor inkomensvoorzieningen in de volgende situaties:

1. De werkgever houdt de inleg in op het nettoloon van de werknemer; of
2. De werkgever vergoedt de inleg voor de lijfrente en wijst deze aan als eindheffingsbestanddeel.

Belang voor de praktijk

Bedragen die je inlegt op je lijfrenteverzekering zijn alleen maar aftrekbaar als deze volgens [art. 3.124 lid 1 onderdeel a Wet IB 2001](#) op je ‘drukken’. Uit de parlementaire geschiedenis blijkt dat we onder ‘drukken’ moeten verstaan dat betalingen ten laste komen van de belastingplichtige zelf. De inleg moet daarom uit het inkomen of vermogen van de belastingplichtige komen.

Als de werkgever de inleg inhoudt op het nettoloon, 'drukt' de inleg op de werknemer. De inleg is immers eerst als loon belast geweest. Wijst de werkgever de inleg aan als eindheffingsbestanddeel ([art. 31 lid 1 onderdeel f Wet LB 1964](#)) dan neemt hij de belastingheffing voor zijn rekening. Of de inleg valt binnen de vrije ruimte van de werkkostenregeling. Ook in die gevallen 'drukt' de inleg op de werknemer omdat het in dat geval nettoloon vormt voor de werknemer.

Wanneer de werknemer deelneemt aan een pensioenregeling dan mag de werkgever het werknemersdeel van de pensioenpremie in mindering brengen op het brutoloon van de werknemer. De werknemersbijdrage voor pensioen behoort op grond van [art. 11 lid 1 onderdeel c Wet LB 1964](#) niet tot het belastbare loon. Voor een lijfrente kent de Wet LB 1964 geen vergelijkbare vrijstelling. Daarom mag de werkgever dit bedrag alleen vanuit het nettoloon rechtstreeks aan de lijfrente-aanbieder betalen.

De door de werkgever betaalde lijfrentestorting moet de werknemer zélf in zijn aangifte inkomstenbelasting in aanmerking nemen als uitgaven voor inkomensvoorzieningen. Uiteraard geldt hierbij als maximum de geldende jaarruimte en reserveringsruimte. Is de storting van de werkgever hoger, dan kan de werknemer deze storting in zoverre niet fiscaal aftrekken.

Jurisprudentie

Forfaitaire box 3-heffing 'overige bezittingen' in strijd met EVRM

De Hoge Raad oordeelt in een aantal arresten dat de Wet rechtsherstel box 3 en de Overbruggingswet box 3 in strijd zijn met het discriminatieverbod en het eigendomsrecht in het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens ([EVRM](#)).

[Hoge Raad 6 juni 2024, ECLI:NL:HR:2024:704](#)
[Hoge Raad 6 juni 2024, ECLI:NL:HR:2024:705](#)
[Hoge Raad 6 juni 2024, ECLI:NL:HR:2024:756](#)
[Hoge Raad 6 juni 2024, ECLI:NL:HR:2024:771](#)
[Hoge Raad 6 juni 2024, ECLI:NL:HR:2024:813](#)

De Hoge Raad heeft bepaald dat de belastingheffing over de vermogenscategorie overige bezittingen ([art. 5.2 Wet IB 2001](#)) in box 3 onder de [Wet rechtsherstel box 3](#) en de [Overbruggingswet box 3](#) in strijd is met het [EVRM](#). Het te belasten forfaitair rendement mag hierbij nooit hoger mag zijn dan het werkelijk rendement. Als de Belastingdienst toch een hoger forfaitair rendement heeft belast, moet de Belastingdienst rechtsherstel bieden. De Belastingdienst moet de geheven inkomstenbelasting in zo'n geval verminderen. De hoofdlijnen van deze '6 juni-arresten':

- Het forfaitair rendement over banktegoeden is gerechtvaardigd. In de regel benadert deze het werkelijk rendement.
- Het uitgangspunt bij de box 3-heffing over 'overige bezittingen' blijft het forfaitair vastgestelde rendement. Maar de Hoge Raad maximeert dit op het werkelijk rendement.
- Een aandeel in banktegoeden van een Vereniging van Eigenaren behoort tot de vermogenscategorie 'overige bezittingen'.
- Het is aan de belastingplichtige (!) om aan te tonen dat het werkelijk rendement lager is dan het forfaitair in aanmerking genomen rendement.

Hoe bereken je nu het werkelijk rendement? De Hoge Raad geeft daar de rekenregels voor:

- Het werkelijke rendement bereken je over het hele vermogen, inclusief banktegoeden maar exclusief het heffingvrij vermogen (2024: € 57.000 per persoon; [art. 5.5 Wet IB 2001](#)).
- Tussentijdse gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen neem je daarbij mee.
- Het gaat om alle vermogensbestandsdelen die je in de loop van het jaar bezit. Niet alleen om vermogensbestanddelen die je op de peildatum hebt.

- Voordelen zoals rente, dividend en huur moeten worden meegenomen in het werkelijk rendement.
- De berekening is nominaal. Dat wil zeggen, bij de berekening houd je geen rekening met inflatie.
- Kosten mag je niet in mindering brengen op het rendement. Rente op schulden in box 3 wel.
- Je houdt geen rekening met positieve en negatieve resultaten uit voorgaande jaren.

Het Ministerie van Financiën gaat de arresten bestuderen. Staatssecretaris van Rijk verwacht dat het ministerie daar acht weken voor nodig heeft. De politieke besluitvorming is aan het volgende kabinet. Vanaf 24 december 2021 zijn er vooruitlopend op uitsluit van de Hoge Raad geen definitieve aanslagen meer opgelegd.

Belang voor de praktijk

Is het werkelijk rendement lager dan het werkelijk forfaitair rendement? Dan zul je dit als belastingplichtige zelf moeten kunnen aantonen. Dat vraagt om een goede administratie.

Er loopt nog een massaal bezwaar procedure voor de jaren 2017 t/m 2020 waar de Hoge Raad nog uitspraak over moet doen. Dit kan ook gevolgen hebben voor diegenen die geen bezwaar hebben gemaakt als de Hoge Raad besluit dat voor die mensen ook rechtsherstel moet worden verleend. Het is dus van belang ook over die periode een goede administratie te bewaren.

Bij de bepaling van het werkelijk rendement gaat het om het rendement over het box 3-vermogen. Vermogen dat in box 3 is vrijgesteld, telt daarbij niet mee. Daarbij kun je denken aan vrijgestelde:

- kapitaalverzekeringen in box 3;
- groene beleggingen; en
- nettolijfrente- en nettopensioenaanspraken.

Meer partneralimentatie betalen dan is vastgelegd in het convenant

Rechtbank Den Haag oordeelt dat het meerdere dat de man aan partneralimentatie betaalde dan in het convenant is vastgelegd, niet aftrekbaar is als uitgaven voor onderhoudsverplichtingen.

[Rechtbank Den Haag 29 maart 2024, ECLI:NL:RBDHA:2024:4572](#)

In 2017 is de echtscheiding uitgesproken tussen de man en de vrouw. Na ontbinding van het huwelijk zal de vrouw remigreren naar Roemenië. De betrokkenen stellen de behoefte aan partneralimentatie van de vrouw vast op basis van de levensstandaard in Roemenië. De maandelijkse bijdrage wordt vastgesteld op € 300. Tevens wordt er een beperkt niet-wijzigingsbeding in het convenant opgenomen. Bij een bruto jaarinkomen van de vrouw van € 10.000 wordt de alimentatie verlaagd naar € 150 per maand en bij een bruto jaarinkomen van € 12.000 vervalt de alimentatie.

In 2020 verblijft de vrouw tijdelijk in Nederland. Zij heeft een tijdelijk dienstverband en verblijft in de woning van de man. In die periode maakt de man € 30.095 over naar de vrouw als onderhoudsverplichting. Dit is aanzienlijk hoger dan in het convenant is overeengekomen. De man trekt dit bedrag in zijn aangifte inkomstenbelasting af als uitgaven voor onderhoudsverplichtingen. De inspecteur is het hier niet mee eens. Hij stelt dat de man niet meer dan € 3.600 mag aftrekken.

Volgens de man zijn de betalingen onderhoudsvoorzieningen op basis van dringende morele verplichtingen. De rechtbank volgt de man hier niet in. De betalingen zijn niet volledig aftrekbaar omdat deze niet rechtstreeks voortvloeien uit het familierecht. Hierdoor kunnen deze betalingen ook niet worden gezien als voldoening aan een natuurlijke verbintenis die is omgezet in een rechtens afdwingbare verplichting. De maximale aftrek bedraagt € 300 per maand (plus indexatie).

Belang voor de praktijk

Onderhoudsverplichtingen zijn o.a. periodieke verstrekkingen op grond van een rechtstreeks uit familierecht voortvloeiende verplichting of in rechte vorderbare periodieke uitkeringen en verstrekkingen die berusten op een dringende morele verplichting tot voorziening in het levensonderhoud. ([art. 6.3 lid 1 sub a en sub f Wet IB 2001](#))

Het is van groot belang dat echtscheidingsadvocaten, mediators en andere betrokken partijen de fiscale consequenties van gemaakte afspraken goed doorgronden en vastleggen. Wijzigingen kunnen altijd aangebracht worden, maar dit moet tijdig en civiel- en fiscaalrechtelijk correct gebeuren. Deze uitspraak bevestigt dat er strikte naleving is van de criteria voor de aftrekbaarheid van financiële verplichtingen. Een uitspraak van [Hof Den Haag 31 oktober 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:2216](#) bevestigde die noodzaak al eerder.

Verhuurde aanbouw woning onderdeel eigen woning

Hof Amsterdam oordeelt dat de aanbouw aan een woning die de eigenaren verhuren aan toeristen onderdeel uitmaakt van de eigen woning.

[Hof Amsterdam 25 april 2024, ECLI:NL:GHAMS:2024:1325](#)

Een echtpaar heeft een eigen woning. Het echtpaar breidt de woning vanaf 2016 uit met een aanbouw. De aanbouw bestaat uit een bijkeuken en een gastenverblijf. Het gastenverblijf bestaat uit een kamer met een keukenblok en een toilet- en doucheruimte. Het echtpaar verhuurt het gastenverblijf via Airbnb. In 2018 bedraagt de ontvangen huur € 2.647,25 en de daarmee samenhangende kosten € 774. Hierbij geldt verder het volgende:

- De aanbouw was vóór juni 2018 nog niet gerealiseerd.
- Na realisatie van de aanbouw stelt het echtpaar de aanbouw voor tijdelijke verhuur ter beschikking via Airbnb.
- Het echtpaar verhuurt het gastenverblijf over het algemeen voor een periode van één tot twee weken aan wisselende gasten.
- De verhuurperiode aan gasten bedraagt nooit langer dan twee maanden.
- In de periode tot december 2018 heeft de aanbouw één week leeg gestaan.
- Het echtpaar verhuurt de aanbouw in december niet. In die maand was er geen belangstelling.
- Het echtpaar gebruikt het gastenverblijf zelf niet.

Volgens de inspecteur maakt de aanbouw onderdeel uit van de eigen woning. De verhuurinkomsten zijn in dat geval op grond van [art. 3.111 lid 7 Wet IB 2001](#) en [art. 3.113 Wet IB 2001](#) voor 70% belast. Volgens het echtpaar maakt de aanbouw géén onderdeel uit van de eigen woning. Dit deel van de woning valt dan in box 3. In hoger beroep oordeelt Hof Amsterdam dat de aanbouw onderdeel uitmaakt van de eigen woning. De inspecteur betreft terecht 70% van de huurinkomsten in de box 1-heffing. Het hof bevestigt hiermee de eerdere [uitspraak](#) van Rechtbank Noord-Holland.

Belang voor de praktijk

Uit de gegeven feiten maken wij op dat er géén sprake is van *incidentele* tijdelijke verhuur van het gastenverblijf maar van het *permanent* voor tijdelijke verhuur beschikbaar zijn hiervan. Althans, als we de verklaring van het echtpaar ([r.o. 2.3](#)) volgen. Als we vanuit dat gegeven de huur terugrekenen (€ 2.647,25 gedeeld door circa 175 dagen) komen we uit op een onwaarschijnlijk lage huur van afgerond € 15 per dag. Het is ons niet geheel duidelijk of het hof de verklaring van het echtpaar nu voor waar aanneemt of niet. Gesteld dat dit wel zo is – en zij de aanbouw dus vrijwel permanent verhuren, dan wel dat dit gastenverblijf permanent voor verhuur bestemd is – dan vragen wij ons af of de

conclusie van het hof dat het gastenverblijf onderdeel uitmaakt van de eigen woning wel juist is. Het gastenverblijf leent zich voor gebruik in dienst van de woning, maar feitelijk gebeurt dat niet. Bovendien is een gebruik in dienst van de woning een nogal theoretische aangelegenheid als de woning vrijwel permanent tijdelijk wordt verhuurd. Rechtbank Noord-Holland heeft in [eerste aanleg](#) echter geoordeeld dat de wet een daadwerkelijk gebruik of functioneren als hoofdgebruik niet eist. Voldoende is dat het gastenverblijf als hoofdverblijf geschikt is en het echtpaar het gastenverblijf naar believen als zodanig kan gebruiken. Het hof heeft deze overweging in hoger beroep overgenomen. Of dit een juist uitgangspunt is, moet blijken. Tegen de hofuitspraak is namelijk cassatieberoep bij de Hoge Raad aangetekend.

Het hof maakt nu feitelijk een verschil tussen (1) woningeigenaren die een deel van hun woning permanent tijdelijk verhuren c.q. een deel van de woning permanent voor tijdelijke verhuur bestemmen en (2) woningeigenaren die een deel van hun woning permanent, niet-tijdelijk verhuren. In het eerste geval is 70% van de huur belast, in het tweede geval valt het verhuurde deel van de woning in box 3 (inclusief de financiering die hiermee verband houdt), behoudens bij toepassing van de kamerverhuur-vrijstelling ([art. 3.114 Wet IB 2001](#)). Of deze conclusie van het hof juist is, moet zoals gezegd nog blijken.

Opmerkelijk is dat zowel de rechtbank als het hof er op zinspelen dat een verhuurperiode (per huurder) korter dan twee maanden aangemerkt moet worden als tijdelijke verhuur en een verhuurperiode langer dan twee maanden niet. Deze tweemaandenperiode komt zomaar uit de lucht vallen. Naar onze mening bestaat deze grens helemaal niet. Het betekent bijvoorbeeld dat iemand die gedurende een sabbatsverlof van drie maanden zijn woning verhuurt, niet onder de tijdelijke verhuurregeling valt. Er is dan in fiscale zin sprake van een vervreemding van de eigen woning bij de aanvang van de verhuur en een verwerving van de eigen woning na afloop van de verhuur.

Dat dit allerlei onwenselijke consequenties kan hebben – onder andere beperking fiscale renteaftrek en toepassing van de bijleenregeling – moge duidelijk zijn. Hopelijk besteedt de Hoge Raad in zijn arrest enige aandacht aan deze in onze ogen onjuiste scheidslijn. Natuurlijk is er een verschil tussen tijdelijke (box 1) en niet-tijdelijke (box 3) verhuur. Waar de grens ligt moet uit de feiten en omstandigheden van het concrete geval blijken. Maar uit niets blijkt een 'harde' tweemaandengrens.

De inspecteur betreft 70% van de bruto huurinkomsten in de box 1-heffing. Rechtbank Noord-Holland heeft geoordeeld dat dit niet juist is. Het gaat om 70% van de netto huurinkomsten. Het komt er dus op neer dat $70\% \times (\text{€ } 2.647,25 - \text{€ } 774) = \text{€ } 1.311$ in box 1 belast is.

De vraag kan opkomen of de tijdelijke verhuurregeling van [art. 3.113 Wet IB 2001](#) wel kan gelden bij tijdelijke verhuur van een deel van de eigen woning. Uit de wettekst kan geconcludeerd worden dat deze alleen geldt bij tijdelijke verhuur van de gehele woning. Maar uit het '[Tuinhuisje-arrest](#)' blijkt duidelijk dat [art. 3.113 Wet IB 2001](#) ook geldt bij tijdelijke verhuur van een gedeelte van de eigen woning.

Eenmalige uitkering ter compensatie van kosten lijfrente belast

De vergoeding die een verzekeraar betaalt op een lijfrente in verband met te hoge kosten wordt belast in box 1.

[Hof Den Bosch 8 mei 2024, ECLI:NL:GHSHE:2024:1590](#)

Een man krijgt van zijn verzekeraar in 2019 een bedrag uitgekeerd van € 11.550. Dit bedrag krijgt hij ter finale kwijting van een klacht die de man heeft ingediend omdat hij vindt dat de verzekeraar te veel kosten in rekening bracht voor de beleggingsverzekering. De verzekeraar houdt op dit bedrag loonheffing in. De man geeft dit bedrag echter niet op in zijn aangifte inkomstenbelasting. De inspecteur is het hier niet mee eens en stelt het belastbaar inkomen van de man vast met inbegrip van de

eenmalige uitkering. De man vindt dat sprake is van een onbelaste schadevergoeding die niet direct verband houdt met de beleggingsverzekering.

De rechtbank ([Rechtbank Zeeland-West-Brabant 11 juli 2022, ECLI:NL:RBZWB:2022:3788](#)) is het hier niet mee eens. Op grond van [art. 3.102 lid 1 Wet IB 2001](#) wordt hetgeen wordt ontvangen ter vervanging van gederfde of te derven periodieke uitkeringen en verstrekkingen aangemerkt als belaste periodieke uitkering. Tussen de beleggingsverzekering en de eenmalige uitkering is een direct verband. De eenmalige uitkering vervangt daarmee de gederfde (hogere) termijnen van de lijfrente. Het hof bevestigt de uitspraak van de rechtbank en oordeelt dat de inspecteur het bedrag van € 11.500 terecht tot het belastbare inkomen en werk heeft gerekend.

Belang voor de praktijk

Bij het hof beroept de man zich ook nog op het gelijkheidsbeginsel. Hij wijst op andere gevallen waarbij de verzekeringsmaatschappij op de uitgekeerde vergoeding naar aanleiding van een vaststellingsovereenkomst (VSO) geen loonheffing inhoudt. Het hof vindt dat de man zijn stelling niet voldoende onderbouwt. Uit de geanonimiseerde VSO's die de man overlegt blijkt nergens dat de vergoedingen onbelast zijn gebleven. Dat zou ook niet logisch zijn. Verzekeraars volgen bij het toekennen van dit soort vergoedingen het [besluit van 20 december 2011](#). In dit besluit is te lezen dat op een eenmalige uitkering als de onderhavige dezelfde bepalingen voor de inkomstenbelastingheffing gelden als op de reeds ingegane lijfrente-uitkeringen.

Overzicht recente jurisprudentie

Onderstaand geven wij een opsomming van recente interessante uitspraken die wij kort weergeven maar niet uitgebreid behandelen.

Pensioengerechtigde kan zijn pensioen niet voor de helft toerekenen aan zijn partner

[Hoge Raad 26 april 2024, ECLI:NL:HR:2024:670](#)

Een pensioengerechtigde wil de helft van zijn ouderdomspensioen voor de belastingheffing aan zijn partner toerekenen. Hij is immers in gemeenschap van goederen gehuwd. De inspecteur volgt de pensioengerechtigde niet in zijn betoog. [Hof Arnhem-Leeuwarden](#) heeft de inspecteur in het gelijk gesteld. In de procedure voor de Hoge Raad heeft deze het cassatieberoep niet-ontvankelijk verklaard.

Geen correctie ingehouden loonheffing wegens ontbreken niet ontvangen pensioen

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant 10 mei 2024, ECLI:NL:RBZWB:2024:3082](#)

Een man heeft ten onrechte geen pensioenuitkeringen ontvangen. De loonheffing over die niet-ontvangen termijnen wil hij echter wel verrekenen voor de heffing van inkomstenbelasting. De rechtbank oordeelt dat loonheffing die mogelijk ingehouden had moeten worden, maar niet daadwerkelijk is ingehouden, niet als ingehouden loonheffing kan worden aangemerkt.

Praktijkruimte kwalificeert als aanhorigheid woning

[Rechtbank Noord-Nederland 25 april 2024, ECLI:NL:RBNNE:2024:1526](#)

Twee partners kopen een woning met daarbij het praktijkgedeelte van een voormalige huisartsenpraktijk. Voor de heffing van overdrachtsbelasting is in geschil of dit gedeelte onderdeel is van de woning. De rechtbank oordeelt dat de praktijkruimte als aanhorigheid kwalificeert. Dit betekent

dat daarop, net als op het woongedeelte, het 2%-tarief van toepassing is. Nota bene: het etiket 'aanhorigheid' voor de overdrachtsbelasting wordt gevolgd voor de heffing van inkomstenbelasting.

Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten

De Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten wordt verzorgd door Nationale-Nederlanden Bank en Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij.

Redactie

Gerda Lagarde – Ferd Beukers – Frits Turenhout – Ruben Stam – Willem Jonkers

Wilt u opgenomen worden op de verzendlijst of wenst u de nieuwsbrief niet meer te ontvangen? Stuur dan een e-mail naar fja@nn.nl.

Voor eventuele onjuistheden aanvaarden wij geen aansprakelijkheid.

© 2024 Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten - Nationale-Nederlanden